

Geç Teslim: Gönderilen, eşyanın kendisine teslim edildiği tarihten itibaren aralıksız olarak hesaplanacak 60 gün içinde taşıyana yazılı olarak bildirilmesi şartıyla geç teslimden ileri gelen zararının tazminini talep edebilir. Gönderilenin süresi içinde geç teslim bildiriminde bulunmaması gecikme zararları için tazminat talep hakkının düşmesi sonucunu doğurur. Süresinde bildirim yapılmayan gecikme zararları için tazminat ödenmez.

Taşıyanın Sorumluluğunu Sınırlandırma Hakkı:

Kanuni düzenlemeye göre taşıyan, eşyanın ziya veya hasarı ya da geç tesliminden ileri gelen zararın tamamından değil TTK 1186 hükmü uyarınca hesaplanacak kısımdan tazmin ile sorumludur. Bu beyanda bulunarak sorumluluğunu sınırlama hakkını kullanabilir. Buna göre taşıyanın sorumluluğu, kolüveya ünite başına 666,67 özel çekme hakkına veya zarara uğrayan eşyanın brüt ağırlığının her bir kilosu için iki özel çekme hakkını karşılayan tutar ile sınırlıdır.

Yükleten, eşyanın cinsini veya değerini kasten gerçeğe aykırı bildirmişse taşıyan her halde eşyanın ziya veya hasarından doğan zararlardan sorumlu olmaz. Taşıyanın eşyanın geç tesliminden doğan sorumluluğu geciken eşya için ödenecek navlunun ikibucuk katı ile sınırlıdır. Bu tutar sözleşmeye göre ödenecek toplam navlun miktarından fazla olamaz.

Sorumluluğu Sınırlandırma Hakkının Kaybı:

Taşıyanın, sorumluluğunu sınırlandırma hakkı iki tür kusur neticesinde ortadan kalkar. Bunlardan birincisi kasttir. İkincisi ise pervasızca bir davranışla işlenmiş bir fiil veya ihmaldir.

Zarardan Doğan Dava Hakkının Düşmesi: Eşyanın ziya veya hasarı ya da geç tesliminden dolayı taşıyana karşı her türlü tazminat talep hakkı 1 yıl içinde yargı yoluna başvurulmadığı takdirde düşer.

Taşıyanın Sorumluluğuna Dair Emredici Hükümler:

Ticaret Kanunu 1243. maddede taşıyanın sorumluluğuna dair emredici hükümler belirtilmiştir. Buna göre bir navlun sözleşmesinde veya konişmentoda yer alıp da taşıyanın sorumluluğunu doğrudan veya dolaylı olarak önceden kaldıran veya daraltan bütün kayıt ve şartlar geçersizdir. Taşıyanın borçlarını ve sorumluluğunu genişleten veya ağırlaştırılan kayıt ve şartlar ise geçerlidir. Bu tür kayıt ve şartların geçersiz olması navlun sözleşmesinin veya konişmentonun geri kalan hükümlerinin de geçersiz olması sonucunu doğurmaz.

Emredici Hükümler:

- Taşıyanın gemiyi denize, yola ve yüke elverişli halde bulundurma yükümlülüğü
- Eşyanın izinsiz başka gemiye yüklenmesi, aktarılması veya güvertede taşınması
- Eşyanın ziya veya hasara uğramasından yada geç teslim edilmesinden doğan zararlardan sorumluluk
- Denizde taşıma senetlerine ilişkin borç ve sorumluluk.

Emredici Hükümlerin Uygulanmadığı Haller:

TTK 1243. maddede sayılan durumlar yolculuk charteri sözleşmesinde uygulanmaz. Burada istisnai olarak yolculuk charteri sözleşmesinde taraflara bahsedilen emredici hükümler aleyhine daraltma yapma imkanı tanınmıştır.

Aynı şekilde canlı hayvan taşımaları açısından da sözleşme ve konişmentoya TTK 1243'de öngörülen emredici hükümleri daraltan veya kaldıran kayıtlar konabilir.

Konişmentoda eşyanın güvertede taşınacağı yazılı olan ve fiilen güvertede taşınan eşyaya ilişkin navlun sözleşmesi emredici hükümlerden istisna edilmiştir.

Konişmentoya konulan ve müşterek avaryaya dair olan kayıtlar da TTK 1243'ün istisnasıdır. Buna göre müşterek avaryaya ilişkin anlaşmalar geçerlidir. Emredici hükümlerin istisnası olan diğer bir halde mutad ticari taşıma işlerinden olmayan, özel nitelikleri veya özel taşıma şartlarının haklı göstereceği sözleşmelerdir. (Tarihi-antika eser taşıması)